

Προβληματισμός στην ΕΣΕΕ από τον απολογισμό της καλοκαιρινής περιόδου για τις τουριστικές εμπορικές επιχειρήσεις

Αναμφισβήτητα, ο τουρισμός και το εμπόριο διαδραματίζουν ιστορικά σημαντικό ρόλο στην ελληνική οικονομία, με τη συνεισφορά του πρώτου να ενισχύεται ιδιαίτερα το τελευταίο διάστημα. Είναι επίσης αλήθεια πως οι αφίξεις από το εξωτερικό, όπως έχουν εξελιχθεί από τις αρχές του έτους έως και τον Ιούλιο, παρουσιάζουν αύξηση κατά 16,5%¹ συγκριτικά με πέρυσι (στοιχεία από ιστοσελίδα ΣΕΤΕ). Οι επιχειρήσεις στον κλάδο του τουρισμού εκφράζουν την ικανοποίησή τους για τη φετινή κίνηση ενώ οι αρμόδιοι φορείς εκτιμούν πως ο στόχος ρεκόρ για περισσότερους από 19 εκατ. ξένους επισκέπτες στη χώρα θα επιτευχθεί. Οι εξελίξεις αυτές οδήγησαν σε αύξηση κατά 12,6% του πλεονάσματος του ταξιδιωτικού ισοζυγίου το πρώτο εξάμηνο του 2014, έναντι του αντίστοιχου εξαμήνου για το 2013.

Οι εμπορικές επιχειρήσεις ιδιαίτερα στις τουριστικές περιοχές, είναι λογικό να αναδεικνύονται σε βασικούς ωφελούμενους από την ανάπτυξη του τουρισμού. Ωστόσο, **οι εμπορικές τουριστικές επιχειρήσεις δεν μπόρεσαν να καρπωθούν** ουσιαστικά μέρος έστω των αυξημένων εσόδων από την τουριστική δραστηριότητα για πολλούς λόγους:

- Μπορεί στην Ελλάδα να εισέρευσε μεγαλύτερος αριθμός τουριστών φέτος αλλά φαίνεται πως ανήκαν σε χαμηλότερη εισοδηματική τάξη. Σύμφωνα με στοιχεία της **Τραπέζης της Ελλάδος**² για τις εξελίξεις στο Ταξιδιωτικό Ισοζύγιο Πληρωμών, την περίοδο Ιανουαρίου-Ιουνίου 2014, **η μέση κατά ταξίδι δαπάνη μειώθηκε κατά 10 ευρώ ή 1,7%**. Συνεπώς, η «αύξηση των ταξιδιωτικών εισπράξεων οφείλεται κυρίως στην αύξηση των αφίξεων».
- Έχουν μεταβληθεί τα πρότυπα των διακοπών με αποτέλεσμα ένα μεγάλο τμήμα των επισκεπτών να προτιμούν τη διαμονή σε **καταλύματα τύπου «all inclusive»**, με αποτέλεσμα το τοπικό εμπόριο να μην επωφελείται ουσιαστικά.
- Τα ξένα ειδησεογραφικά πρακτορεία έχουν δημιουργήσει μία **στρεβλή εικόνα για την ελληνική αγορά**. Ειδικότερα, πολλοί ξένοι επισκέπτες

---

¹ Αφορά διεθνείς τουριστικές αφίξεις στα κυριότερα αεροδρόμια της χώρας. Οι αφίξεις στο αεροδρόμιο «Μακεδονία» της Θεσσαλονίκης περιλαμβάνουν εκτός από τους αλλοδαπούς και τους Έλληνες επιβάτες.

²http://www.bankofgreece.gr/Pages/el/Bank/News/PressReleases/Displtem.aspx?Item_ID=4683&List_ID=1af869f3-57fb-4de6-b9ae-bdfd83c66c95&Filter_by=DT

Θεωρούν πως η οικονομική κρίση θα έχει οδηγήσει τα προϊόντα στη χώρα να πωλούνται σχεδόν σε εξευτελιστικές τιμές. Αποτέλεσμα αυτής της στρεβλής εικόνας που έχει δημιουργηθεί στους τουρίστες στις χώρες προέλευσής τους είναι να απογοητεύονται όταν διαπιστώνουν πως οι τιμές δεν έχουν συρρικνωθεί όσο θα επιθυμούσαν, παρά τις μειώσεις που έχουν όντως καταγραφεί το τελευταίο ενάμιση χρόνο.

- Τέλος, ένας ιδιαίτερα σοβαρός λόγος δεν είναι άλλος από την «έλλειψη» του Έλληνα τουρίστα ο οποίος είτε μείωσε τις ημέρες παραμονής του είτε δεν πήγε καθόλου διακοπές και ο οποίος αποδεικνύεται ότι είχε συμβάλλει κατά το παρελθόν στην τόνωση της ζήτησης.

Πίνακας 1: Εξέλιξη του Δείκτη Κύκλου Εργασιών (ΔΚΕ) στο Λιανικό Εμπόριο* και στον Τουρισμό**, απόλυτες τιμές και ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές (γ-ο-γ), 2010 = 100,0

	Q1 2012	Q2 2012	Q3 2012	Q4 2012	Q1 2013	Q2 2013	Q3 2013	Q4 2013	Q1 2014	Q2 2014
ΔΚΕ	81,2	82,9	82,4	80,7	71,3	75,9	74,2	77,8	69,0	74,6
Λιανικού	-11,5%	-10,7%	-9,5%	-13,7%	-12,2%	-8,4%	-10,0%	-3,6%	-3,2%	-1,7%
ΔΚΕ	38,6	80,0	145,7	42,3	32,1	84,2	147,5	57,6	46,5	89,8
Τουρισμού	-24,0%	-20,8%	-11,5%	-21,7%	-16,8%	5,3%	1,2%	36,2%	44,9%	6,7%

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. – Επεξεργασία στοιχείων INEMY της ΕΣΣΕ

*: Εξαιρουμένων των καυσίμων και των λιπαντικών.

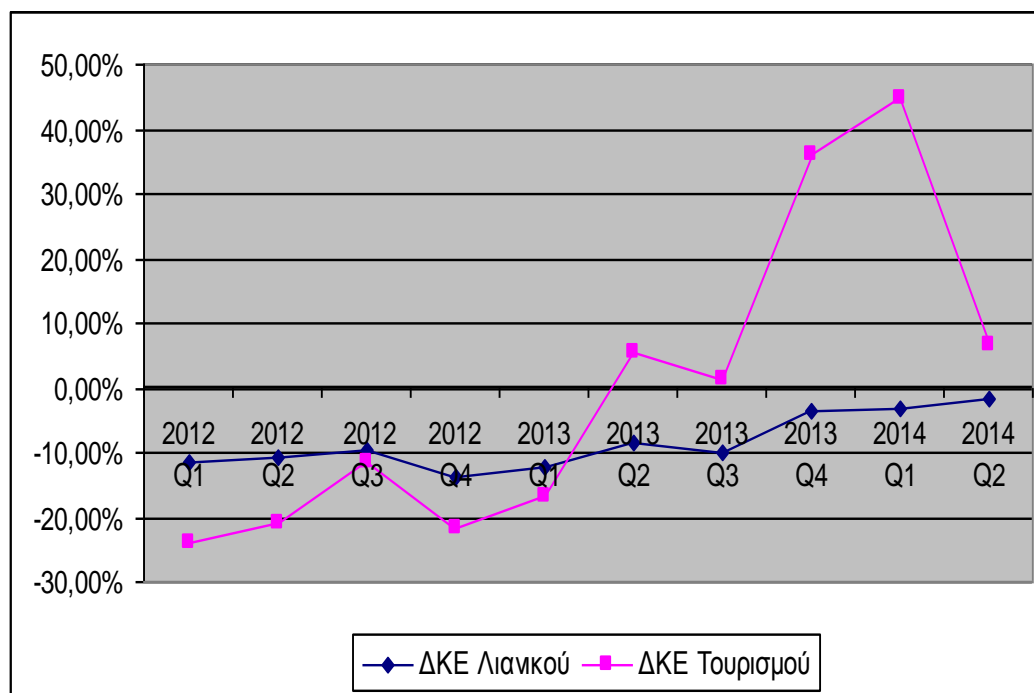
** : Περιλαμβάνει Εστίαση και Καταλύματα.

Για λόγους συγκρισιμότητας με το Δείκτη Κύκλου Εργασιών (ΔΚΕ) του Τουρισμού, ο ΔΚΕ στο λιανικό εμπόριο υπολογίζεται ως ο μέσος όρος για κάθε τρίμηνο, ενώ οι συγκρίσεις γίνονται με βάση το αντίστοιχο τρίμηνο του προηγούμενου έτους (γ-ο-γ).

Τα στοιχεία για του ΔΚΕ του λιανικού για το μήνα Ιούνιο είναι προσωρινά.

Η ανάλυση των στοιχείων για τον κύκλο εργασιών υποδηλώνει πως ενώ ο κλάδος του τουρισμού ανακάμπτει από το δεύτερο τρίμηνο του 2013, το εμπόριο εξακολουθεί να καταγράφει πτώση του τζίρου (Πίνακας 1 και Γράφημα 1). Βέβαια, η ύφεση που σημειώνει το εμπόριο έχει επιβραδυνθεί, συγκριτικά με τα προηγούμενα τρίμηνα, και σε αυτήν την εξέλιξη σίγουρα έχει συνεισφέρει θετικά η αύξηση των αφίξεων από το εξωτερικό. Ωστόσο, δεν παύει όμως να προβληματίζει το γεγονός πως το εμπόριο δεν φαίνεται να επωφελείται ουσιαστικά από την είσοδο στη χώρα ενός σημαντικού αριθμού τουριστών/ επισκεπτών καθώς ο τζίρος συνεχίζει να υποχωρεί. Η παρατήρηση αυτή υπογραμμίζει, μεταξύ άλλων, το μέγεθος των επιπτώσεων που επέφεραν οι πολιτικές λιτότητας και συρρίκνωσης του εισοδήματος στον ημεδαπό πληθυσμό. Σίγουρα, για την εξαγωγή ασφαλέστερων συμπερασμάτων θα πρέπει να εξεταστούν τα στατιστικά δεδομένα και για τα επόμενα τρίμηνα, μόλις αυτά καταστούν διαθέσιμα.

Γράφημα 1: Εξέλιξη του ποσοσטיαίων ρυθμών μεταβολής του Δείκτη Κύκλου Εργασιών (ΔΚΕ) στο Λιανικό Εμπόριο* και στον Τουρισμό**

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. – Επεξεργασία στοιχείων INEMY της ΕΣΣΕ

*: Εξαιρουμένων των καυσίμων και των λιπαντικών.

** : Περιλαμβάνει Εστίαση και Καταλύματα.

Για λόγους συγκρισιμότητας με το Δείκτη Κύκλου Εργασιών (ΔΚΕ) του Τουρισμού, ο ΔΚΕ στο λιανικό εμπόριο υπολογίζεται ως ο μέσος όρος για κάθε τρίμηνο, ενώ οι συγκρίσεις γίνονται με βάση το αντίστοιχο τρίμηνο του προηγούμενου έτους (y-o-y).

Τα στοιχεία για του ΔΚΕ του λιανικού για το μήνα Ιούνιο είναι προσωρινά.

Η ενίσχυση του Δείκτη Κύκλου Εργασιών (ΔΚΕ) του Τουρισμού το β' τρίμηνο του 2014 σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο του προηγούμενου έτους υστερεί έναντι του α' τριμήνου αλλά παραμένει σημαντική, όταν ο ΔΚΕ του Λιανικού υποχωρεί αδιάλειπτα. Αντίθετα στον Τουρισμό, ο τζίρος κινείται ανοδικά για πέμπτο συνεχές τρίμηνο. Οι φορείς της τουριστικής αγοράς εκτιμούν πως μέχρι το τέλος του έτους οι διεθνείς αφίξεις, συμπεριλαμβανομένης εκείνων της κρουαζιέρας, μπορεί να ανέλθουν σε 21,5 εκατ. επισκέπτες. Η επιβεβαίωση αυτής της πρόβλεψης θα σημάνει πως φέτος θα εισέλθουν στην Ελλάδα περίπου 3,5 εκατ. περισσότεροι ξένοι επισκέπτες συγκριτικά με πέρυσι.

Εάν οι ξένοι επισκέπτες κατανέμονταν ομοιόμορφα κατά το ημερολογιακό έτος και με την υπόθεση ότι ο μέσος χρόνος διαμονής τους στην Ελλάδα είναι 10 ημέρες, τότε ο αριθμός των καταναλωτών στη χώρα θα αυξανόταν κατά σχεδόν 100.000 άτομα κάθε ημέρα συγκριτικά με πέρυσι. Βέβαια, η τουριστική κίνηση κορυφώνεται κατά τη διάρκεια των καλοκαιρινών μηνών. Ωστόσο, όπως επεσήμανε και τεκμηρίωσε επιστημονικά η ΕΣΣΕ σε πρόσφατη έρευνά της, τα

αποτελέσματα των θερινών (Ιούλιος-Αύγουστος) εκπτώσεων ήταν ιδιαίτερα απογοητευτικά, παρά τις προσδοκίες για την εξαιρετική φετινή χρονιά για τον τουρισμό, σε όρους αφίξεων. Συνεπώς, η αύξηση των ξένων επισκεπτών δεν συνεπάγεται αυτομάτως και τόνωση του ελληνικού εμπορίου, ιδιαίτερα σε μία τόσο δυσχερή μακροοικονομική και επιχειρηματική συγκυρία για τη χώρα. Αντίθετα, τα φτωχά αποτελέσματα στον κύκλο εργασιών του εμπορίου υπογραμμίζουν το μέγεθος και τη σφοδρότητα της δημοσιονομικής προσαρμογής που έπληξε νοικοκυριά και επιχειρήσεις και συνεχίσει να πιέζει την ελληνική κοινωνία. Ενδεικτικά αναφέρουμε τις περιπτώσεις των δημοφιλέστερων τουριστικών προορισμών του φετινού καλοκαιριού.

Τουριστική κίνηση 2014/2013 (αφίξεις τουριστών προσωρινά στοιχεία)	Εμπορική κίνηση 2014/2013
Σαντορίνη +25%	Ίδια επίπεδα με πέρσι
Ρόδος +9%	Ίδια επίπεδα με πέρσι
Κρήτη + 10%	-20%
Κέρκυρα +14%	Ίδια επίπεδα με πέρσι
Χαλκιδική +15%	-30%
Αθήνα +30%	-10%

Ο πρόεδρος της ΕΣΕΕ κ. Βασίλης Κορκίδης δήλωσε: «Τα αποτελέσματα της έρευνας αυτής ελπίζουμε να συμβάλουν στον εντοπισμό λαθών και παραλείψεων τόσο από τον κλάδο του εμπορίου όσο και από εκείνον του τουρισμού. Το ελληνικό εμπόριο θα πρέπει –εδώ εντοπίζεται και η μεγάλη συμβολή του ΕΣΕΕ στις επιχειρήσεις μέλη της- να πλησιάσει τον τουρίστα και να του προσφέρει ακόμα περισσότερο ελκυστικά προϊόντα, με έμφαση στην **ελληνική παράδοση**. Αλλά και ο τουρισμός θα πρέπει να καταβάλει προσπάθειες για να αναδείξει και να προβάλλει νέα πιο ποιοτικά μοντέλα τουριστικού προϊόντος, υψηλότερων προδιαγραφών, προσφέροντας ταυτόχρονα περισσότερες εναλλακτικές επιλογές επισκέψεων και αγορών».